

emcdda.europa.eu

Evaluation of 'national drug strategies' in Europe

EMCDDA 2004 selected issue

In EMCDDA 2004 Annual report on the state of the drugs problem in the European Union and Norway

Vybrané téma 1

Hodnocení „národních protidrogových strategií“ v Evropě

Přístupy k hodnocení národních protidrogových strategií

Mnoho zemí nedávno přijalo „národní protidrogové strategie“ („national drugs strategy“)⁽¹⁴⁶⁾. Tento oddíl se zabývá plány hodnocení těchto strategií, které bylo poprvé realizováno na evropské úrovni ve formě studií, jež letos zpracovala národní kontaktní místa. Tato práce pomohla při objasňování odkazů na hodnocení národních protidrogových strategií, které nejsou vždy zcela jasné a jednoznačné.

Opatření k hodnocení evropských národních protidrogových strategií lze rozdělit do tří hlavních kategorií: 1. monitorování, což znamená rutinní sběr údajů o fenoménu drog, o odezvách a intervencích; 2. hodnocení realizace, tj. posouzení hodnoty vytvořené realizací iniciativ a přidělením zdrojů stanovených v protidrogové strategii; a 3. hodnocení dopadu (obecně nazývané posouzení efektivity), čili posouzení výsledků (krátkodobých účinků) a dopadů⁽¹⁴⁷⁾ (dlouhodobých účinků) na fenomén drog, k nimž alespoň částečně vedla národní protidrogová strategie (obr. 23)⁽¹⁴⁸⁾.

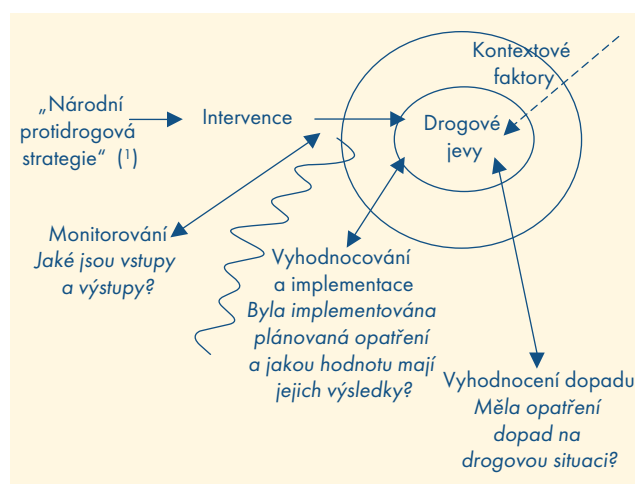
Hlavní rozdíl v přístupu jednotlivých zemí k hodnocení národních drogových strategií spočívá v tom, že některé země monitorují protidrogové strategie, zatímco jiné hodnotí jejich realizaci a/nebo dopad.

Koncepce monitorování a hodnocení nejsou v národních protidrogových strategiích vždy jednoznačně rozlišeny, a je tedy důležité si tento rozdíl uvědomit. Monitorování je nepřetržitý a systematický proces, který produkuje rutinní kvantitativní a kvalitativní údaje o fenoménu drog a o uplatňovaných intervencích, které jej mají zvládnout. Může poskytovat pravidelnou zpětnou vazbu o provádění jednotlivých činností (tj. o vstupech: jaké zdroje byly vynaloženy, a o výstupech: jaká opatření byla realizována, během jaké doby a kým). Monitorování však obvykle neposkytuje informace o dopadech strategie ani

odpovědi na to, proč ta která činnost má nebo nemá výsledky. I když monitorovací systém často dokáže poskytnout informace o fenoménu drog a o opatřeních podniknutých v boji proti nim, nedokáže zpravidla určit, proč dané změny jsou nebo nejsou důsledkem podniknutých opatření (příčinnou souvislost).

Otázka příčinné souvislosti a další komplexní vědecké otázky se řeší hodnocením (tabulka 5), což znamená „posouzení hodnoty intervence veřejného sektoru“ (v tomto případě národní protidrogové strategie) „s odkazy na kritéria“ (relevance, efektivita, dopad) „a explicitní standardy“ (kvalitativní a kvantitativní) (definice převzatá od Evropské komise, 1999) a což obvykle vyžaduje hloubkové studie. Konstitutivní prvek hodnocení je proto dvojí: 1. důkaz založený na kvalitních údajích, tj. údajích shromážděných vědeckými metodami (monitorováním a hloubkovými studiemi), týkajících se existence příčinné souvislosti mezi uplatňováním nějaké

Obr. 23: Úroveň vyhodnocování v „národních protidrogových strategiích“

(1) Termín „protidrogová strategie“ se vztahuje též na jakékoliv ekvivalentní akční plány vyplývající z této strategie.

(146) Definováno v kapitole 1, str. 17.

(147) Pro zjednodušení zde budeme používat výraz „hodnocení dopadu“ ve významu hodnocení výsledků i dopadů, což jsou dva zcela odlišné vědecké postupy, které jsou v příslušné literatuře obvykle navzájem rozlišovány.

(148) Komplexní hodnocení by rovněž mělo zahrnovat posouzení efektivity, které všeobecně měří náklady, za něž byly výsledky a dopady realizovány. Údaje o tomto aspektu však byly k dispozici pouze ze Španělska (viz dále).

Tabulka 5: Termíny běžně používané při vyhodnocování (hodnotící metody pro akce strukturální povahy)

Celkové vyhodnocení	Vyhodnocení intervence jako celku
Koherence	Míra, nakolik je logika intervence nekontradiktorní/není v rozporu s jinými intervencemi sledujícími stejný cíl
Relevance	Míra, nakolik cíle intervence odpovídají řešeným potřebám a problémům
Konzistenost	Míra, nakolik jsou maximalizovány/minimalizovány pozitivní/negativní vedlejší důsledky pro jiné oblasti hospodářské, sociální nebo ekologické politiky
Užitečnost (funkčnost)	Míra, nakolik účinky odpovídají řešeným potřebám a problémům.
Účinnost	Míra, nakolik je dosahováno stanovených cílů
Efektivita	Míra, nakolik je žádoucích účinků dosahováno za přiměřených (rozumných) nákladů
Analýza nákladů a účinnosti	Vyhodnocovací nástroj pro posuzování z hlediska efektivnosti
Analýza nákladů a přínosů	Vyhodnocovací nástroj pro posuzování výhod intervence z hlediska celé skupiny, již se intervence týká, a na základě peněžní hodnoty přiřazené všem důsledkům intervence
Výstup	To, co je financováno a vykonáno (nebo konkretizováno) pomocí peněz vyčleněných na intervenci
Dopad	Následek, který ovlivňuje přímé adresáty intervence po ukončení jejich účasti na intervenci nebo po dokončení veřejného zařízení nebo také nepřímý důsledek intervence pro jiné adresáty, kteří intervencí něco získávají nebo ztrácejí

Pramen: Evropská komise, 1999.

politiky a změnou studovaného jevu a 2. hodnotící posouzení dosaženého dopadu, na něž musí případně navazovat rozhodovací proces.

V praxi je koncepce „hodnocení“ neoddělitelně spojena s „monitorováním“, ale, i když některé dokumenty zacházejí s těmito dvěma pojmy jako se synonymy, je nutno mít na paměti, že monitorování a hodnocení není totéž (i když je monitorování nesporně součástí hodnocení).

Ve Velké Británii byla v roce 2002 publikována aktualizovaná Národní protidrogová strategie, a to po rozsáhlé revizi, kdy se brala v úvahu báze faktických dokladů, včetně hodnocení jejích komponent nabídky a poptávky. Tato Národní protidrogová strategie je „monitorována“, „sledována“ a „výkonnostně řízena“, ale nikoli „vyhodnocována“ (národní zprávy Velké Británie, str. 106). V Norsku je cílem nového Akčního plánu proti drogám a alkoholu vypracovat systém měření rozsahu, v jakém jsou plněny hlavní a dílčí cíle plánu (norská národní zpráva, str. 65). Národní strategie protidrogové politiky České republiky pro léta 2001–2004 stanoví účely, cíle, úkoly, ukazatele úspěšnosti a nástroje pro hodnocení efektivity jednotlivých pilířů strategie. Plnění jednotlivých úkolů je sice pravidelně monitorováno, ale strategie nebyla dosud systematicky zhodnocena na základě stanovených ukazatelů úspěšnosti a definovaných nástrojů hodnocení. Jedním z důvodů mohou být vysoké náklady na externí hodnocení (národní zpráva ČR, str. 114). Nový dánský Akční plán předpokládá průběžnou „evaluaci“ řady konkrétních činností (dánská národní zpráva, str. 67). V Maďarsku a Polsku se v národních protidrogových strategiích navrhuje systém

návaznosti na plnění úkolů (národní zprávy Reitox), kdežto ve Slovinsku sice nová národní strategie „předpokládá pravidelné hodnocení jejího uplatňování“, ale žádné takové hodnocení dosud provedeno nebylo (slovinská národní zpráva, str. 61). V Litvě bude národní protidrogová strategie na období 2004–2008 realizována „podle finančních možností země“ (litevská národní zpráva, str. 35). Nová národní protidrogová strategie v Estonsku „obsahuje monitorovací a evaluační složky a stanoví výkonnostní ukazatele“ (estonská národní zpráva, str. 86).

Národní drogové strategie ve Finsku a Švédsku kladou větší důraz na monitorování uplatňování strategie než na hodnocení jejího dopadu (finská národní zpráva, str. 113; švédská národní zpráva, str. 75–76). Ve Švédsku odpovídá drogový koordinátor jmenovaný v roce 2002 za sledování plnění národního akčního plánu (ve výročních zprávách). Také ve Finsku se plánuje výzkum za účelem stanovení některých kritérií, podle nichž budou protidrogové orgány monitorovat a hodnotit svou činnost. Lucemburské národní kontaktní místo hlásí, že výstupy plánu na období 2000–2004 budou v roce 2005 zhodnoceny za účelem zpracování dalších a budoucích strategií (lucemburská národní zpráva, str. 94). Německý Akční plán boje proti drogám a drogové závislosti z roku 2002 poprvé obsahuje snahu stanovit operativní cíle a kritéria, kterých lze použít k posouzení úspěšnosti nebo neúspěšnosti daných intervencí (německá národní zpráva, str. 101). Italský tříletý program na období 2002–2004 prosazuje hodnocení na poli prevence a sociální reintegrace.

K zemím, které předkládají hodnocení uplatňování národních protidrogových strategií nebo efektivitu těchto strategií, patří Řecko, Španělsko, Francie, Irsko a Portugalsko (tabulka 6). Španělská a řecká strategie poukazuje na „hodnocení efektivitu“. Podle devítileté španělské národní strategie má být její uplatňování hodnoceno jak celkově, tak i po jednotlivých sektorech po uplynutí poloviny jejího období (tj. v roce 2003) a dále v roce 2008. Cílem je „zlepšit účinnost a efektivitu veřejné politiky“ (španělská národní zpráva, str. 85) a změřit množství a kvalitu poskytovaných služeb. Také nový řecký Akční plán boje proti drogám z roku 2002 poukazuje na možné budoucí externí hodnocení celkové účinnosti uplatňovaných zásad a postupů na základě indikátorů EU a mezinárodních indikátorů (řecká národní zpráva, str. 110).

Francouzská, irská a portugalská národní protidrogová strategie požaduje celkové⁽¹⁴⁹⁾ a sektorové hodnocení, v některých případech i hodnocení efektivitu (irská národní zpráva). Obdržená data však ukazují, že dosud provedená hodnocení se týkala spíše posouzení úrovně realizace dané strategie než její efektivitu. Hodnocení francouzského Tříletého akčního plánu pro období let 1999–2002 (které v letech 2000 až 2003 provedla Observatoire Français des Drogues et des Toxicomanies (OFDT)) zahrnovalo jak „celkové hodnocení“, tak i hodnocení pěti prioritních programů⁽¹⁵⁰⁾. Hodnocení se však nezaměřilo na dopad podniknutých opatření na celkovou situaci v oblasti drog, takže se v podstatě jednalo o posouzení pokroku, vůči němuž se hodnotí výsledky v oblasti operačních cílů. Irská národní strategie požaduje provést koncem roku 2004 „nezávislé hodnocení efektivitu celkového rámce“ (National Drugs Strategy 2001–2008: Building on Experience, str. 111). Zdá se však, že toto hodnocení bude představovat spíše zjišťování, nakolik byla protidrogová strategie realizována

a dosáhla svých strategických cílů než celkové posouzení dopadu strategie na užívání drog. Portugalská protidrogová strategie předpokládá „externí hodnocení celkové realizace a realizace v jednotlivých sektorech“ (portugalská národní zpráva, str. 65). Hlášen je rovněž interní hodnotící proces.

V těch členských státech, které nemají „národní protidrogovou strategii“ v pravém slova smyslu, si celkové hodnocení získalo v posledních letech jen malou pozornost, a to i v zemích s tradicí hodnocení konkrétních protidrogových projektů. Například v Nizozemsku, kde je výzkum, monitorování a sledování již tradičně součástí protidrogové politiky, má nová Vládní řídicí strategie (2002) za cíl stanovit výkonnostní směrnice pro veřejné správní orgány (včetně zdravotnických a protidrogových) (nizozemská národní zpráva, str. 83–84). A i když se monitorování v oblasti drog v Rakousku v posledních letech podstatně zlepšilo, nejsou tam hodnoceny ani plány jednotlivých spolkových zemí (s výjimkou předběžného hodnocení ve Vorlarberlsku), ani celková protidrogová politika (rakouská národní zpráva, str. 63). Ve zbývajících zemích (na Kypru, v Litvě, na Maltě a na Slovensku, stejně jako v Bulharsku, Rumunsku a Turecku) není dostatek informací k tomu, aby bylo možno podávat hlášení o hodnocení národních drogových strategií (v zemích, které tyto strategie mají).

Hodnocení: „*ex-ante*“, „*interim*“ a „*ex-post*“

Manuál hodnocení činností EU (Evropská komise, 2003) rozeznává čtyři hlavní důvody provádění hodnocení: 1. přispět k plánování intervencí; 2. zlepšit kvalitu intervencí; 3. napomoci efektivnímu rozvržení zdrojů (tj. efektivitě) a 4. hlásit dosažené výsledky intervence (tj. odpovědnost). Manuál popisuje tři etapy hodnocení: *ex-ante* (předběžné), *interim* (průběžné) a *ex-post* (následné).

Tabulka 6: Charakteristiky vyhodnocení některých národních strategií

	„Národní protidrogová strategie“	Rozsah hodnocení	Cíl hodnocení	Časový termín pro vyhodnocení
Řecko	Akční plán 2002–2006	celkový a specifický	efektivnost	žádný
Španělsko	Národní protidrogová strategie, 2000–2008	celkový a specifický	efektivnost a účinnost	2003–2008
Francie	Tříletý plán boje proti drogám a prevence závislosti, 1999–2001	celkový a specifický	implementace	2002
Irsko	Národní protidrogová strategie, 2001–2008: Stavíme na zkušenosti	celkový a specifický	implementace	2004–2008
Portugalsko	Národní strategie boje proti drogám 1999; Akční plán 2000–2004	celkový a specifický	implementace	2004

⁽¹⁴⁹⁾ Celkové hodnocení: hodnocení intervence ve všech jejích aspektech (tab. 5).

⁽¹⁵⁰⁾ 1. Regionální dohody o cílech v oblasti zdravotnictví a soudnictví, 2. meziresortní zásady profesního vzdělávání, 3. regionální programy prevence drogových závislostí, 4. experimenty s terénní prací (outreach), prováděné ve specializovaných zařízeních za účelem poskytování všeobecné zdravotní péče osobám s projevy závislosti, a 5. programy snižování rizika v 18. pařížském obvodu.

Hodnocení *ex-ante* se provádí před realizací a má za cíl posoudit potřebu dané aktivity nebo podchytit výchozí stav. Předběžné hodnocení se v národních protidrogových strategiích uvádí jako kontrolní akce parlamentních či vládních komisí nebo vládních úřadů, které mají sloužit jakožto východisko pro některé národní strategie (belgickou, německou, španělskou, irskou, portugalskou a švédskou).

Průběžné hodnocení je součástí španělské, irské a portugalské národní protidrogové strategie jako nástroj úpravy intervencí a cílů „za pochodu“. Úprava „za pochodu“ je prováděna nejen v zemích, které používají řádný proces hodnocení. Uplatňování tohoto postupu je hlášeno i ze zemí, které zavádějí monitorovací systémy a v nichž je tento postup používán k zajištění dalších spolehlivých informací, jež pomáhají při úpravě a změně budoucích opatření. To znamená spíše posouzení hodnoty, které je obvyklé u hodnoticích aktivit. Výraz monitorování a hodnocení jsou zde opět navzájem zaměňovány.

Následné hodnocení se týká celé doby trvání intervence, obvykle se zvláštním zaměřením na její konečné výsledky a s cílem zajištění vstupů pro intervence budoucí. Tyto aktivity jsou hlášeny z Francie, kde mělo závěrečné hodnocení francouzského akčního plánu za cíl revidovat intervence a cíle pro nový akční plán, a pro rok 2008 se navrhuje ve Španělsku, Irsku a Portugalsku.

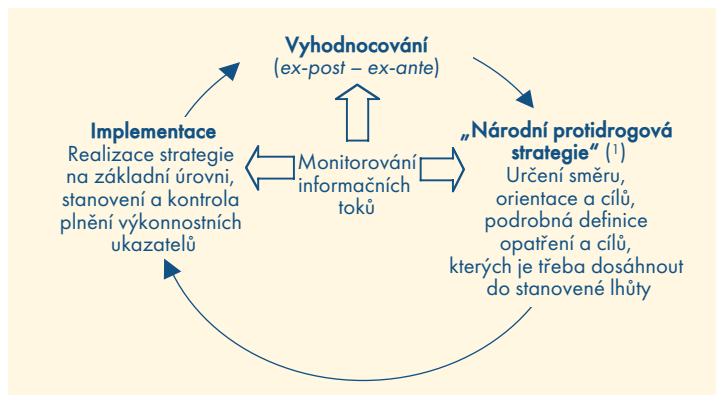
Cílem hodnoticího procesu v oblasti drog je vždy zlepšování kvality stávajících intervencí a navrhování intervencí nových. Lze však předpokládat, že s tím, jak bude vždy nová protidrogová strategie následovat po předchozí, předběžná a následná hodnocení navzájem splynou a dojde k cyklickému procesu, v němž konečné výsledky minulé strategie poskytují vstupy pro strategii příští (obr. 24).

Osoby a instituce, které se podílejí na hodnocení

Dalším klíčovým bodem obsaženým v „národních protidrogových strategiích“ je otázka, zda ti, kdo odpovídají za hodnocení, mají být pracovníky organizace nebo se má jednat o osoby externí. Lze nalézt příklady obou těchto přístupů, přičemž každý z nich má své výhody i nevýhody.

Interní hodnotitelé mohou nabídnout širší znalosti struktur a komunikačních mechanismů, jsou obeznámeni s organizací a s předmětem hodnocení a mají pohotový přístup ke zdrojům dat. Mohou však mít sklon k tomu, aby

Obr. 24: Vyhodnocování jakožto cyklický proces

(¹) Termín „protidrogová strategie“ se vztahuje též na jakékoliv ekvivalentní akční plány vyplývající z této strategie.

ospravedlňovali neúspěchy, a jsou méně ochotni dospívat ke zjištění nebo navrhnout změny, které by mohly být považovány za hrozbu pro danou organizaci. Naproti tomu externí hodnotitelé mohou poskytnout objektivnější a spolehlivější pohled, protože nemají na danou organizaci žádnou vazbu. Na druhé straně však pro ně může být obtížnější dostat se ke zdrojům informací a hrozí u nich riziko, že se budou snažit uspokojit klienta poskytnutím těch nejlepších výsledků, které lze očekávat. Navíc jsou externí hodnotitelé obvykle nákladní. Je zde tedy volba mezi lepším pochopením situace a schopností získat objektivní informace na jedné straně a větší objektivitou a odborností hodnocení na druhé straně.

Většina členských států dává zřejmě přednost smíšenému přístupu. V Irsku provedou průběžné hodnocení národní protidrogové strategie v roce 2005 externí konzultanti za metodického vedení meziresortní řídicí skupiny. V Portugalsku provedou hodnocení Akčního plánu pro období 2000–2004 interní pracovníci i externí konzultanti a ve Francii provádějí hodnocení různých aspektů tříletého akčního plánu externí hodnotitelé a personál OFDT. Zatímco ve Španělsku provádějí zaměstnanci Národního protidrogového plánu (PNSD) v současné době (2004) průběžné hodnocení, řecký plán požaduje externí hodnocení. Ve Švédsku bude Národní institut veřejného zdraví hodnotit veřejnou zdravotní politiku pomocí měření několika variant životního stylu. Jedním z cílů politiky (cíl č. 11) je snížit spotřebu tabáku a alkoholu, vybudovat společnost zbavenou nelegálních drog a dopingů a snížit škodlivé účinky závislosti na hazardních hrách (gamblerství).

Ve všech zemích, v nichž je prováděno hodnocení, je orgánem odpovědným za organizování a provádění procesu hodnocení národní koordinační orgán dané

země, tj. Meziresortní mise (MILDT) ve Francii, španělská PNSD, portugalský Institut pro drogy a drogovou závislost (IDT), irské Ředitelství boje proti drogám (Drugs Directorate), švédský Úřad protidrogového koordinátora a, jak bylo oznámeno v belgické „strategii“, Všeobecná buňka boje proti drogám v Belgii (jakmile zahájí činnost). Za poskytování informací a dat nutných pro hodnocení odpovídají centra pro monitorování drog, která jsou součástí těchto orgánů a jsou obvykle totožná s národními kontaktními místy sítě Reitox. Tato centra často rovněž odpovídají za technickou stránku hodnocení.

Cíle a indikátory

Často se naskytá otázka, nakolik lze měřit účinky akcí prováděných na základě „národních protidrogových strategií“. Jak mezinárodní, tak i „národní protidrogové strategie“ stanoví jak velice „obecné cíle“, jako je „snížení rizika pro uživatele drog“ nebo „dosažení bezdrogové společnosti“, tak i „operativní cíle“, jako je „zvyšování počtu léčebných zařízení“ nebo „založení protidrogového koordinačního orgánu“. Jak obecným, tak i operativním cílům by mohlo prospět stanovení konkrétních cílů. Zatímco obecné cíle jsou významné jako základ národní protidrogové politiky, protože stanoví směr, ale jsou zároveň těžko měřitelné, indikují operativní cíle kvalitativní a kvantitativní iniciativy, z čehož vyplývá, že by měly být snáze měřitelné.

Odborníci a pracovníci v oboru varují, že vědecké hodnocení strategie vyžaduje stanovení jasných, jednoznačných a měřitelných cílů, které sice rozlišují, ale zároveň i navzájem propojují obecné a operativní cíle. Na operativní cíle je přitom nutno pohlížet jako na způsob dalšího podpoření obecných cílů. K měření toho, jak je cílů dosahováno, je třeba stanovit výkonnostní ukazatele. V současné době lze do této kategorie zařadit pouze několik málo národních protidrogových strategií.

Efektivita

Jen málo národních strategií se širěji zmiňuje o analýze nákladů a užítku nebo o analýze efektivity nákladů. Výjimkou je španělská strategie, která stanoví, že hodnocení národní strategie se rovněž pokusí změřit efektivitu veřejné politiky. I když si veřejná správa dělá starosti s rozpočty a náklady, v oblasti drog (jak ukazuje loňská výroční zpráva, EMCDDA, 2003b) se obecně nedostává informací o celkových nákladech veřejných opatření. Na tento typ analýz se všeobecně pohlíží jako na okrajový a je součástí pouze několika málo výzkumných aktivit.

Omezení vůči hodnocení

Ve vědeckém společenství se uznává, že je velmi obtížné určit, zda určitá protidrogová politika je nebo není efektivní. Odborníci a pracovníci v oboru upozorňují na obtíže při hodnocení dopadů veřejné politiky, kdy je nutno brát v úvahu „jednotlivé vrstvy složitého celku“ a „množství příčinných souvislostí“. Zjistit příčinnou souvislost mezi protidrogovou politikou a jejím výsledkem a dopadem je skutečně obtížné kvůli široké různorodosti intervencí a účinků, které je nutno měřit, a možným vnějším (komplikujícím) faktorům, které mají vliv na realitu (například socioekonomické podmínky nebo subkultury). Některé výzkumy naznačují, že drogový fenomén může spíše záviset na behaviorálních a společenských faktorech než na intervencích prováděných na základě protidrogové politiky.

Navíc se nelegální povaha drog může stát závažnou překážkou při sběru dat, což je základní nástroj každého hodnoticího procesu, a mnoho důležitých aspektů drogového fenoménu tak zůstává nerozpoznáno. Proto musí být hodnocení v oblasti drogových intervencí řádně promyšleno a jeho výsledky interpretovány s obezřetností.

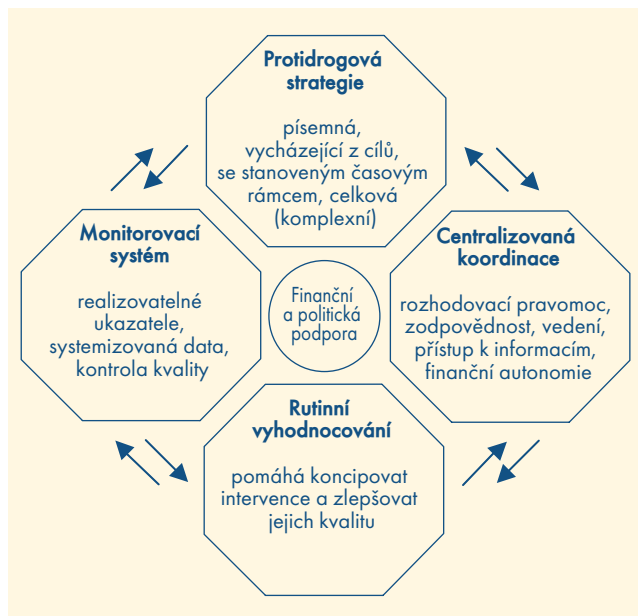
Závěr

Na základě zkoumaných údajů se zdá, že se v národních protidrogových strategiích hodnocení obecně chápe spíše jako měření stupně realizace – pokroku, výsledků a dokonce i neúspěchů – z něhož se posléze vyvodí nějaké závěry, než jako měření dopadu na celkovou situaci v oblasti drog. To je důležitý závěr. Většina zemí, které po mnoho desítek let čelily problémům s drogami, jsou nyní schopny (nebo ochotny) vytvořit prostřednictvím monitorovacích systémů základ pro měření drogového fenoménu a účinků svého úsilí. Takto lze protidrogové politice přisoudit větší odpovědnost než kdykoli předtím, což je samo o sobě významný úspěch.

Jen málo zemí šlo ještě dále a oznámilo, že vedle vytváření monitorovacích systémů budou rovněž hodnotit uplatňování národní protidrogové politiky, čímž miní zpracování vědecké studie o posouzení hodnoty a smyslu celé strategie nebo její části. Až doposud se však neobjevily žádné známky vědeckého hodnocení dopadů národních protidrogových strategií jako celku.

Obecně lze říci, že země, které si zvolily strukturovanější přístup k protidrogové politice, tj. ty, které v písemné formě zpracovaly všestrannou a cílevědomou národní protidrogovou strategii, tedy ústřední koordinační mechanismus s národním koordinátorem a solidním

Obr. 25: Hlavní charakteristiky strukturované protidrogové politiky

monitorovacím systémem, hlásí, že používají vyspělejší hodnotící proces (obr. 25). Zdá se, že předpokladem pro vyspělejší hodnocení národní drogové strategie je strukturovanější přístup, který je sám o sobě znakem existence finančního a politického závazku. Tuto hypotézu je samozřejmě ještě nutno potvrdit dalším výzkumem.

Šíření monitorovací a hodnotící kultury se stalo přínosem k poznatkům o drogovém problému v EU, a položilo tak základ pro informovanější rozhodování. Hodnocení je nyní pevně zakotveno v současných drogových strategiích jako klíčový prvek odpovědnosti, výkonnosti a finanční obezřetnosti. Mnoho projektů a konkrétních intervencí v oblasti drog již obsahuje hodnotící prvek, a pokud tento prvek pronikne do všech hlavních intervencí v drogové oblasti, bude to postupně přispívat k měření efektivity národních protidrogových strategií evropských zemí.